

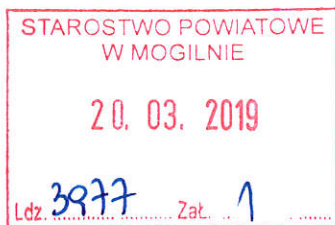

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w MOGILNIE

88-300 MOGILNO ul. Kościuszki 4
tel. 52 318-87-60, 52 315-23-77
tel/fax 52 318-87-61
e-mail: psse.mogilno@pis.gov.pl
www.psemogilno.com
www.psse-mogilno.bip.net.pl

PIS-072-2/19

Pan

Robert Musidłowski
Przewodniczący Rady Powiatu Mogileńskiego
w Mogilnie

Na podstawie art.12a ust.3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej przedstawiam Radzie Powiatu Mogileńskiego ocenę sanitarną powiatu mogileńskiego za rok 2018.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Mogilnie
Brejska
Urszula Piwek-Brejska

w załączeniu

- stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu mogileńskiego w 2018r

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W MOGILNIE**

88-300 MOGILNO ul. Kościuszki 4

tel. 52 318-87-60, 52 315-23-77
tel/fax 52 318-87-61

e-mail: psse.mogilno@pis.gov.pl

www.pssemogilno.com

**STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU MOGILEŃSKIEGO W 2018 r.**

MARZEC, 2019 r.

SPIS - TREŚCI

ROZDZIAŁ	STRONA
I. ZAKRES DZIAŁAŃ PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ	2
II. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO - ZDROWOTNYCH -NA ETAPIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	3
III. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA ETAPIE BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO	6
III.1. OCENA URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA	7
III.2. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO KĄPIELI	12
III.3. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	14
III.4. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI , PRZEDMIOTÓW UŻYTKU I KOSMETYKÓW	17
III.5. OCENA ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I UCIĄŻLIWYMI W ŚRODOWISKU PRACY	21
III.6. OCENA WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH W PROCESIE NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	24
III.7 STAN SANITARNY PLACÓWEK MEDYCZNYCH I BEZPIECZEŃSTWO ŚWIADCZENIA USŁUG MEDYCZNYCH	27
IV. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE ZAKAŻEŃ I CHORÓB ZAKAŻNYCH	28
V. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	31
WNIOSKI	33

Niniejszy dokument stanowi ocenę stanu bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu mogileńskiego w oparciu o wyniki nadzoru sanitarnego realizowanego zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć PSSE w Mogilnie w 2018 r. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zmierzała do rozwiązywania problemów zdrowia publicznego kompleksowo, na podstawie szczegółowej analizy wyników bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, przy jednoczesnym prowadzeniu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Podejmowane działania skierowane były na poprawę zdrowia publicznego poprzez zapobieganie chorobom zakaźnym, usuwanie źródeł zagrożeń w środowisku pracy, nauczania, wychowania i w obiektach użyteczności publicznej oraz zapewnienie zaopatrzenia ludności w wodę do picia i kąpeli oraz żywność, a także inne wyroby, spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W ciągu roku uczestniczono w krajowych i europejskich systemach:

- Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS)
- Rejestr Ognisk Epidemicznych (ROE)
- System monitorujący jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (WODAEXCELL),
- System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach,
- System Bezpieczeństwa Żywności II,
- System ostrzegających o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (RASFF),
- Monitoring dopalaczy (BAZA SMIOD),
- System szybkiego informowania o niebezpiecznych produktach kosmetycznych (RAPEX).

Doskonalono system zarządzania w działalności kontrolnej w oparciu o normę PN-EN ISO/IEC 17020:2012 gwarantując uzyskiwanie wiarygodnych wyników kontroli, jak również skuteczną realizację zaplanowanych celów w obszarze ochrony zdrowia publicznego.

Informacje zawarte w niniejszym raporcie wskazują, że w 2018 roku na terenie powiatu mogileńskiego pojawiły się sytuacje, które wymagały podjęcia działań w celu niedopuszczenia do pogorszenia się sytuacji zdrowotnej ludności. Mam nadzieję, że niniejszy raport stanie się bodźcem do podejmowania adekwatnych działań samorządowych na rzecz zdrowia publicznego.

Państwowy Powiatowy

Inspektor Sanitarny w Mogilnie

Urszula Piwek-Brejecka

I. ZAKRES DZIAŁAŃ PAŃSTWOWEJ INSPEKЦИИ SANITARNEJ

W sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizowane były działania nadzоровe oraz oświatowo-zdrowotne. W celu oceny realnych i potencjalnych zagrożeń higieniczno-zdrowotnych na terenie powiatu mogileńskiego w 2018 roku monitorowano:

- sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych,
- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- jakość wody do kąpieli,
- bezpieczeństwo żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- bezpieczeństwo wykonywania świadczeń zdrowotnych,
- warunki higieniczne procesu nauczania i wychowania,
- narażenie pracowników na szkodliwe czynniki środowiska pracy,
- wprowadzanie do obrotu substancji i preparatów chemicznych, w tym produktów biobójczych i środków zastępczych,
- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów leczniczych, zakładów pracy, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej,
- zapewnienie warunków higieniczno-zdrowotnych na wszystkich etapach planowania i realizacji inwestycji,
- realizację interwencji oświatowo-zdrowotnych.

Wykonywanie tak szerokiego spektrum zadań odbywa się przy współpracy z innymi inspekcjami oraz instytucjami na szczeblu centralnym, wojewódzkim i powiatowym m. in. z: Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego -Państwowym Zakładem Higieny w Warszawie, Instytutem Żywności i Żywienia w Warszawie, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, Inspekcją Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Bydgoszczy, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, Policją i Strażą Pożarną, podmiotami leczniczymi oraz placówkami oświaty i wychowania.

Na wypadek wystąpienia zdarzenia związanego z poważnym transgranicznym zagrożeniem zdrowia funkcjonuje system wczesnego ostrzegania RWES. W sytuacji stanowiącej ryzyko dla zdrowia lub życia człowieka uruchamiany jest system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach RASFF, a w przypadku zagrożenia szkodliwymi wyrobami i kosmetykami RAPEX.

II. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA ETAPIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

W 2018 r. realizowano zapobiegawczy nadzór sanitarny poprzez zajmowanie stanowiska w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko zgodnie z *ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, a także kontrolę spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych na poszczególnych etapach realizacji inwestycji związanych z powstawaniem obiektów przeznaczonych na działalność usługową, handlową, produkcyjną, a także o funkcji mieszkalnej. Zestawienie podjętych działań w odniesieniu do poszczególnych gmin przedstawia Tabela 1.

Tabela 1

Rodzaj opinii	Gmina Dąbrowa	Gmina Jeziora Wielkie	Gmina Mogilno	Gmina Strzelno	Łącznie
W ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji w prognozie oddziaływania na środowisko oraz studium i kierunków zagospodarowanie gminy.	2	0	4	2	8
Opinie dot. konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresu raportu	1	1	8	7	17
Opinie dot. warunków realizacji przedsięwzięć w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2	0	3	2	7
Opinie do projektów budowlanych	1	3	15	4	23
Kontrola obiektów przed przystąpieniem do użytkowania w trybie art. 56 ustawy <i>Prawo budowlane</i>	1	15	3	3	22

- W zakresie *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* wydano:

- **17 opinii** co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla następujących przedsięwzięć:

utworzenie punktu zbierania odpadów oraz instalacji odzysku metali; budowa: Centrum Badawczo – Rozwojowego umożliwiającego opracowywanie innowacyjnego

oprzyrządowania obróbczego, instalacji na gaz płynny do zasilania suszarni zboża, rurociągu solanki/półsolanki, fermy drobiu, terminala węglowego, stacji bazowej telefonii komórkowej ; eksploatacja ujęcia wody podziemnej(8); przebudowa i rozbudowa drogi wojewódzkiej; budowa hali magazynowej oraz rozbudowa o część magazynową i biurową .

Tak jak w poprzednich latach znaczna część inwestycji była z zakresu eksploatacji indywidualnych ujęć wody.

- **8 opinii** przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć:

budowa ww. Centrum Badawczo – Rozwojowego, chlewni do 280 DJP, rurociągu solanki/półsolanki, obwodnicy miasta, przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej, rozszerzenie prowadzonej działalności w zakresie przetwarzania odpadów o stację demontażu pojazdów, utworzenie punktu zbierania odpadów, rozbudowa istniejącej fermy drobiu obejmująca budowę 2 nowych budynków inwentarskich – kurników, o łącznej obsadzie 90 000 stanowisk dla brojlerów kurzych -360 DJP .

W czterech przypadkach **zgłoszono warunki do decyzji środowiskowych:**

1) *wykonać analizę porealizacyjną w przeciągu 1 roku od uruchomienia inwestycji, która w szczególności powinna obejmować oddziaływanie akustyczne na najbliższe tereny chronione akustycznie w przypadku:*

budowa Centrum Badawczo – Rozwojowego, budowa obwodnicy miasta Mogilno rejon wsi Świerkówiec i Żabno, przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 254 (...).

2) *zastosować ekrany akustyczne na terenach wymagających ochrony akustycznej oraz w miejscach, w których zostaną potwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu a nie ma możliwości zastosowania skutecznych ekranów akustycznych wyznaczyć obszary ograniczonego użytkowania w przypadku:*

przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 254 (...).

3) *wykonać analizę porealizacyjną w przeciągu 1 roku od uruchomienia inwestycji, która w szczególności powinna obejmować zagadnienia oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko naturalne i zdrowie ludzi pod względem oddziaływania akustycznego oraz emisji substancji do powietrza a budynki inwentarskie należy oddzielić od sąsiedztwa, pasem zieleni izolacyjnej zimozielonej (wiatrochronnej) w przypadku:*

rozbudowa istniejącej fermy drobiu obejmująca budowę 2 nowych budynków inwentarskich – kurników.

W przypadku przedsięwzięcia *punkt zbierania odpadów w Głębocku* stwierdzono, że analiza warunków projektowanej inwestycji w raporcie środowiskowym była częściowa i nie pozwalała zapewnić, że źródła oddziaływania nie spowodują uciążliwości dla środowiska oraz, że inwestycja nie będzie miała złego wpływu na zdrowie ludzi. Zwrócono się do inwestora o uzupełnienie informacji, wskazując, że nieusunięcie braków spowoduje rozpatrzenie sprawy w oparciu o zebrany materiał. Inwestor raportu nie uzupełnił w wyznaczonym terminie wobec czego przedsięwzięcie - **punkt zbierania odpadów w Głębocku zaopiniowano negatywnie.**

- **7 opinii** w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, które uzgadniały zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarach gmin: Mogilno (3), Strzelno (2) i Dąbrowa (2).

Plan miejscowy stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. W roku 2018, jak wyżej napisano, był uzgadniany zakres wymaganych informacji w przygotowywanych prognozach a nie wydawano opinii co do prognoz. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego należą do instrumentów realizacji polityki przestrzennej gminy i są aktami prawa miejscowego, zatem obowiązują jedynie na obszarach, których dotyczą. Na terenach gminy powiatu mogileńskiego plany zagospodarowania przestrzennego obejmują zaledwie kilka procent powierzchni, co plasuje powiat w końcówce kraju pod tym względem. Sporządzane dokumenty zazwyczaj dotyczą jednej lub kilku działek w związku z tym mają charakter wyłącznie lokalny i ograniczony. Posiadanie planów zagospodarowania przestrzennego pozwala na wyeliminowanie inwestycji nieakceptowanych społecznie.

- **W oparciu o art. 56 Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane**

przeprowadzono kontrole obiektów w związku ze zgłoszeniem o zamiarze ich użytkowania (łącznie 22). W wyniku kontroli wydano opinie pozytywne, jednakże podczas kontroli stwierdzono **nieprawidłowości w 9 na 22 obiekty** skontrolowane w tym trybie, z czego w jednym przypadku nieprawidłowość została usunięta przez inwestora przed wydaniem opinii. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły odstępstwa od uzgodnionych projektów poprzez: niezgodne z projektem wykonanie ekranu akustycznego, niewykonanie zabezpieczeń uniemożliwiających wtórne zanieczyszczenie wody, zmianę funkcji i układu pomieszczeń, niewykonanie przewidzianych w projekcie wentylacji, brak wymaganego separatora koalescencyjnego. Stwierdzano także brak wyników badań wody oraz niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń. W trakcie kontroli dokonywano także przeglądu dokumentacji projektowej uzgadnianej przez rzeczoznawców pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych - nie stwierdzono nieprawidłowości.

- **Na podstawie art. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej**

Dokonano **23 uzgodnienia dokumentacji projektowej** pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych Dotyczyły one: budowy: przydomowej oczyszczalnia ścieków (2), obiektu hotelowo-szkoleniowego dla psów, instalacji gazu ziemnego, lodowiska, pawilonu handlowego, budynku warsztatowego, budynku magazynowego, węzła betoniarskiego, hali produkcyjnej z częścią socjalną, kurników z budynkiem socjalnym dla pracowników, budynku produkcyjno-magazynowego; rozbudowy budynku usługowego o część magazynową (2); technologii małej gastronomii; zmiany sposobu użytkowania: części pomieszczeń szkoły na gabinet stomatologiczny, pomieszczeń biurowych na pomieszczenia przeznaczone dla domu opieki dziennej i żłobek, części budynku gospodarczego na cele przetwórstwa rolno-spożywczego i budynku mieszkalnego na cele usługowe.

W uzgodnionych projektach w **2 przypadkach postawiono warunek uzgodnienia:** zapewnienie prawidłowej wentylacji w pomieszczeniach oraz prawidłowego układu funkcjonalny przy zmianie sposobu użytkowania części budynku gospodarczego na warsztat samochodowy .

Podsumowanie wyników nadzoru zapobiegawczego

W zakresie nadzoru sanitarnego zajmowano stanowiska w 77 przedsiębiorstwach o różnej skali i na różnych etapach inwestycji. Negatywną ocenę wydano w 1 przypadku – budowa punktu zbierania odpadów w Głębocku z powodu braku zapewnienia, że inwestycja nie wpłynie negatywnie na zdrowie ludzi i środowisko. W 9 przypadkach zgłoszono warunki lub uwagi co dotyczyło decyzji środowiskowych i projektów budowlanych.

III. OCENA ZAPEWNIENIA WŁAŚCIWYCH WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH NA ETAPIE BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **656** kontroli sanitarnych, **35** wywiadów epidemiologicznych oraz **1** dochodzenie w sprawie choroby zawodowej. W zakresie urzędowej kontroli żywności i monitoringu jakości wody pobrano **353** próbki do badań laboratoryjnych. W zakresie nadzoru nad warunkami higienicznymi nauczania wykonano **1614** badań fizycznych dotyczących ergonomii stanowisk uczniów, tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.

Szczegółowy wykaz zadań realizowanych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2018r. zamieszczono w Tabeli 2

Tabela 2

Działanie	Badania	Pobrane próbki	Kontrole	Decyzje merytoryczne	Decyzje płatnicze	Postanowienia	Tytuły wykonawcze	Mandaty	Grzywny i kary pieniężne	Wnioski o ukaranie
Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku i ,kosmetyków	-	181	210	54	19	-	-	10	-	1
Prewencja chorób zawodowych	-	-	57	14	13	7	1	1	-	-
Higiena dzieci i młodzieży	1614	-	66	1	1	-	-	-	-	-
Nadzór przeciwepidemiczny	-	-	67	7	2	14	21	-	-	16
Higiena komunalna	-	172	220	110	34	16	6	1	6	-
Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-
Łącznie	1614	353	620	186	72	37	28	12	7	17

III.1. OCENA URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY DO SPOŻYCIA

URZĄDZENIA WODOCIĄGOWE

Na terenie powiatu mogileńskiego w 2018r. działały 22 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, których wykaz według dobowej wydajności produkcji zamieszczono w Tabeli 3.

Tabela 3

Lp.	ADMINISTRATOR	(w m ³ /dobę)		
		< 100	101-1000	1001-10000
1.	Mogileńskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. Z o. o w Mogilnie (dalej: MPGK w Mogilnie)	Niestronno Pałędzie Dolne	Kwieciszewo Procyń Wasielewko Wylatowo Padniewo	Mogilno
2.	Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Strzelnie (dalej: ZGKiM w Strzelnie)	Ostrowo Sławsk Dolny Markowice	Strzelno Wronowy Bronisław Ciechrz	-
3.	Gminny Zakład Utrzymania Dróg Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Jeziorach Wielkich (dalej: GZUDGKiM)	Kościeszki Kuśnierz	Jeziora Wielkie Gaj	-
4.	Gmina Dąbrowa	-	Krzekotowo Szczepanowo	-
5.	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Jutrzenka” w Lubieszew (dalej: RSP Lubieszewo)	-	Lubieszewo	-
Łącznie w danej grupie wydajności:		7	14	1

Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w porównaniu do roku ubiegłego nie uległa zmianie.

Do Komisji Europejskiej raportowane są dane z monitoringu dwóch największych miejskich wodociągów:

- **Mogilno** o produkcji 1812,80 m³/dobę z uwagi na ilość produkowanej wody powyżej 1000 m³/dobę,

- **Strzelno** o produkcji 781,9 m³/dobę z uwagi na liczbę zaopatrywanych w wodę mieszkańców powyżej 5 tysięcy.

Łączna liczba ludności zaopatrywana w wodę przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w powiecie mogileńskim w 2018r. wynosiła 45 182 - Tabela 4, i w porównaniu do roku ubiegłego nieznacznie uległa zwiększeniu (2017r.- 45 014). Największy z wodociągów – Mogilno o dobowej produkcji w przedziale 1001 do 10000m³, zaopatrywał 15 139 mieszkańców (33,5% ogółu).

Według informacji uzyskanych od przedsiębiorstw wodociągowych na koniec 2018r. długość wszystkich **sieci wodociągowych zbiorowego zaopatrzenia w powiecie mogileńskim wynosiła 673,7 km** (Tabela 4) i w stosunku do roku poprzedniego (670,5 km) uległa zwiększeniu o 3,2 km, poprzez budowę nowych odcinków sieci, głównie na terenie gminy Mogilno.

Stopień zwodociągowania terenu, na podstawie danych uzyskanych od administratorów wodociągów, szacuje się podobnie od kilku lat i wygląda następująco w poszczególnych gminach:

Dąbrowa - 99,9%; Strzelno -99,7%; Mogilno - 99,6%; Jeziora Wielkie -99,6%.

W przypadku części wodociągów istnieje możliwość pierścieniowego połączenia sieci wodociągowych; dotyczy to wszystkich wodociągów na terenie gminy Jeziora Wielkie i Dąbrowa oraz istnieje możliwość łączenia sieci dwóch sąsiednich wodociągów w gminie Mogilno. W przypadku wystąpienia skażenia na stacji uzdatniania w takim przypadku można do sieci wprowadzić dobrą wodę produkowaną przez sąsiednią stację uzdatniania. Na terenie gminy Strzelno takiej możliwości nie ma.

Tabela 4

Kategoria wydajności (m ³ /dobę)	wg	Wodociąg	Wielkość dobową produkcji (m ³ /dobę)	Długość sieci (km)	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę
< 100		Niestronno	88,0	19,2	686
		Pałędzie Dolne	87,6	21,5	508
		Markowice	90,5	1,50	537
		Ostrowo	90,8	18,0	678
		Sławsk Dolny	60,6	7,4	675
		Kościeszki	65,4	10,5	726
		Kuśnierz	66,0	7,9	359
Razem			548,9	86,0	4 169
101-1000		Kwieciszewo	180,5	35,1	1300
		Procyń	166,1	26,3	1110
		Lubieszewo	138,1	31,5	728
		Wasielewko	238,4	24,7	2242
		Wylatowo	253,7	57,3	2174
		Padniewo	398,0	29,3	1028
		Strzelno	781,9	32,8	5965
		Wronowy	205,6	26,6	1044
		Bronisław	122,6	22,3	973
		Ciechrz	154,0	30,5	965
		Jeziora wielkie	202,5	47,4	1670
		Gaj	374,1	51,9	2041
		Krzekotowo	745	72,9	3478
	Szczepanowo	202,0	17,3	1156	
Razem			4 162,5	505,9	25 874
1001-10000		Mogilno	1812,8	81,8	15 139
Łącznie			6524,2	673,7	45 182

W 2018r. ilość wody dostarczana ludności w powiecie mogileńskim w ramach zbiorowego zaopatrzenia wynosiła 6524,2 m³/dobę i zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich. Taka tendencja spadkowa zauważalna jest na przestrzeni ostatnich lat. W Tabeli 5 przedstawiono dane z ostatnich 4 lat ukazujące tę tendencję.

Tabela 5

Wodociągi według dobowej produkcji wody (m ³ /dobę)	Ilość produkowanej wody (m ³ /dobę)			
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
<100	624,1	585,0	571,8	548,9
101-1000	4437,2	4384,0	4213,5	4162,5
>1001 (wodociąg w Mogilnie)	1931,6	2003,0	2052,5	1812,8
Razem	6992,9	6972,0	6837,8	6524,2

W 2018 r. skontrolowano wszystkie wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, **nieprawidłowości twierdzono w 2 wodociągach:**

- Gaj: skorodowane urządzenia wodne w pomieszczeniu hydroforni (oddelaziacze) oraz niewłaściwy stan techniczny elementów armatury łazienkowej w sanitariacie na stacji uzdatniania. Wydano decyzję nakazującą poprawę stanu sanitarno-technicznego w/w zbiorników.
- Kuśnierz: uszkodzenie ogrodzenia strefy ochrony sanitarnej dla jednej studni. Nieprawidłowość usunięto w obu przypadkach.

Ponadto nadzorowano indywidualne ujęcia, z których woda jest pobierana dla celów działalności związanej z produkcją żywności, należące do:

1. Oerlemans Food Polska Sp. z o. o. w Strzelnie (chłodnia owoców i warzyw),
2. Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego „Bronisław” S.A w Bronisławiu,
3. Baza Rybacka „Inter-Fish” Sp. z o. o w miejscowości Czerniak,
4. Zbych-Pol & Mobet Sp. z o.o w Mogilnie restauracja i hotel
5. Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu w miejscowości Radunek

oraz do 09.2018 r.:

6. Właściciel baru gastronomicznego w Kuśnierzu, gm. Jeziora Wielkie.

W 2018r. skontrolowano wszystkie **indywidualne ujęcia** przeprowadzając 8 kontroli; **nieprawidłowości stwierdzono w 3:** Radunek Ferma, Bronisław PPZ S.A, Kuśnierz bar gastronomiczny .

W jednym przypadku właściciel nie wywiązywał się z nałożonych w 2017 r. obowiązków zgodnie z terminem w związku z czym wszczęto egzekucję, a w 2018r. wydano kolejną decyzję z nakazami i terminem do 30.06.2019r. Obecnie postępowanie w toku (Bronisław PPZ S.A.) oraz w jednym właściciel nie podjął działań naprawczych (Bar w Kuśnierzu) - zakazano ujmowania wody do celów spożywczych.

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Woda wykorzystywana do **zbiorowego zaopatrzenia** ludności w 2018r. analogicznie jak w latach poprzednich w 100% pochodziła z ujęć podziemnych z pokładów trzecio i czwartorzędowych. W żadnym wodociągu nie jest prowadzone stałe chlorowanie wody. Zestawienie poboru próbek i ocenę spełnienia wymagań jakościowych przedstawiono w Tabeli 6.

Tabela 6

Wodociągi według dobowej produkcji wody (m ³ /dobę)	Liczba próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowych PIS			Liczba próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznych administratorów		
	Plan	Wykonanie	W tym nie spełniających wymagań	Plan	Wykonanie	W tym nie spełniających wymagań
<100	16	29	4	18	68	26
101-1000	60	85	8	78	142	22
1001-1000	12	16	2	12	19	0
Razem	88	130	14*	108	229	48**

* w tym w 8 próbkach przekroczenie parametru mikrobiologicznego i w 6 próbkach parametru fizyko-chemicznego

** w tym w 45 próbkach przekroczenie parametru mikrobiologicznego, w 2 próbkach parametru fizyko-chemicznego i w 1 próbce zarówno parametru mikrobiologicznego jak i fizyko-chemicznego.

W Tabeli 7 przedstawiono wyniki kontroli i monitoringu jakości wody w **indywidualnych ujęciach** przedsiębiorstw spożywczych.

Tabela 7

Liczba ujęć indywidualnych nadzorowanych w 2018 r.)	Liczba próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowych PIS			Liczba próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznych administratorów		
	Plan	Wykonanie	W tym nie spełniających wymagań	Plan	Wykonanie	W tym nie spełniających wymagań
6	9	12	5*	22	33	5**

* w tym w 3 próbkach przekroczenie parametru mikrobiologicznego, w 1 próbce parametru fizyko-chemicznego, w 1 zarówno parametru mikrobiologicznego jak i fizyko-chemicznego.

** w tym w 4 próbkach przekroczenie parametru mikrobiologicznego, w 1 próbce parametru fizyko-chemicznego.

W dniu 28.09.2018 r. wydano decyzję o braku przydatności do spożycia wody z indywidualnego ujęcia Kuśnierz -bar gastronomiczny z uwagi na drastyczne przekroczenie zawartości azotanów. Zezwolono na użycie wody wyłącznie do sprzątania pomieszczeń i splukiwania toalety. Do sporządzania potraw, napojów i mycia naczyń właściciel korzysta z wody dowożonej z wodociągu publicznego oraz wody butelkowanej.

Analizując jakość wody produkowanej przez poszczególne wodociągi zbiorowego zaopatrzenia, należy zaznaczyć, że z wody o jakości niekwestionowanej w 100% pobranych prób korzystali mieszkańcy zaopatrywani przez 8 wodociągów (40,9% wszystkich wodociągów zbiorowego zaopatrzenia):

- w gminie Mogilno: Padniewo, Niestronno, Wasielewko, Lubieszewo

- w gminie Jeziora Wielkie: Kuśnierz
- w gminie Strzelno: Strzelno, Ciechrz,
- w gminie Dąbrowa: Krzekotowo.

Co do odsetka wodociągów produkujących wodę o niekwestionowanej w badaniach jakości na przestrzeni minionych lat wygląda to następująco:

w 2017r. - 54,5%, w 2016r. - 50,0%, w 2015r. - 30,4%. **Zatem sytuacja w 2018 r. uległa pogorszeniu, głównie w zakresie jakości mikrobiologicznej** co wykazano w Tabeli 6.

W pozostałych 14 (na 22) wodociągach zbiorowego zaopatrzenia stwierdzono zanieczyszczenia:

- mikrobiologiczne w 7: Wronowy, Bronisław, Szczepanowo, Gaj, Mogilno, Ostrowo, Pałędzie Dolne,
- fizykochemiczne w 4: Procyń, Kwieciszewo, Sławsk Dolny, Markowice.
- jednocześnie mikrobiologiczne i fizyko-chemiczne w 3: Wylatowo, Jeziora Wielkie, Kościeszki.

Co do przekroczeń normatywów mikrobiologicznych, najwięcej bo 41 prób, było kwestionowanych z powodu przekroczenia normatywu *ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 °C*, stwierdzano także *bakterie grupy coli* – są to parametry wskaźnikowe. Wielkości przekroczeń nie świadczyły o intensywnym skażeniu co dało możliwość orzeczenia o **warunkowej przydatności wody** do spożycia wszędzie tam gdzie nie wykryto jednocześnie bakterii chorobotwórczych *E. coli i enterokoków*. W sytuacjach gdy wykryto *E. coli i enterokoki* stwierdzano okresową **nieprzydatność wody do spożycia** co miało miejsce na wodociągach: Jeziora Wielkie, Pałędzie Dolne, Ostrowo i Wylatowo. Mieszkańcy zostali zaopatrzeni w dobrą wodę ze źródeł zastępczych. Stacje uzdatniania w Wylatowie, Jeziorach Wielkich, Gaju i Kościeszkach na czas podjętych działań zostały wyłączone z użytkowania, a konsumentom dostarczano wodę produkowaną przez sąsiednie wodociągi z uwagi na możliwość dosyłu wody systemem pierścieniowym. Natomiast konsumenci w strefie w stacji uzdatniania Ostrowo, mieli wodę dostarczaną beczkowitzem. Ponadto na terenie Gminy Jeziora Wielkie mieszkańcom dostarczano także wodę butelkowaną. W jednym przypadku -na stacji uzdatniania w Wylatowie do końca roku trwały działania naprawcze a mieszkańcy otrzymywali wodę z wodociągu w Padniewie.

Co do przekroczeń normatywów fizykochemicznych najwięcej, bo 5 prób, było kwestionowanych z powodu przekroczeń wartości parametrycznej żelaza, sporadycznie stwierdzano przekroczenia wartości parametrycznej manganu, mętności i twardości.

Zanieczyszczenia te były krótkotrwałe lub na krótkich odcinkach sieci i nie stwarzały bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia konsumentów, dlatego orzekano o **warunkowej przydatności wody do spożycia**, co na ogół było zjawiskiem krótkotrwałym.

Szczegółowe roczne oceny jakości wody produkowanej przez poszczególne wodociągi oraz tzw. oceny obszarowe uwzględniające strefy zaopatrzenia każdego wodociągu w danej gminie zostały przekazane Burmistrzom i Wójtom oraz Staroście Mogileńskiemu,

W okresie sprawozdawczym odnotowano **1 wniosek o interwencję**, który dotyczył: pogorszenia jakości wody z wodociągu w Wylatowie na odcinku sieci w Stawiskach z powodu podwyższonej zawartości parametru żelaza. Podjęta interwencja PPIS w Mogilnie spowodowała usunięcie nieprawidłowości.

W grupie **indywidualnych producentów** wykorzystujących wodę z własnych ujęć wodę o jakości niekwestionowanej we wszystkich badanych próbach dostarczały 2 urządzenia wodociągowe (w 2017r. także 2 urządzenia) tj.:

1. Zbych-Pol & Mobet Sp. z o.o w Mogilnie prowadząca restaurację i hotel,
2. Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu w miejscowości Radunek w gm. Jeziora Wielkie

Co do pozostałych 4 indywidualnych ujęć stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologiczne bądź zanieczyszczenia fizykochemiczne .

Wszyscy producenci wody do spożycia, zarówno dostarczający wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, jak i wykorzystujący wodę z własnych ujęć wywiązali się w 2017r. z obowiązku badań w kierunku **substancji promieniotwórczych** z wyjątkiem właściciela ujęcia w Kuśnierzu. Zakres badań obejmował radon (^{222}Rn), tryt (^3H), nuklidy promieniotwórcze (izotopy radu) Wszystkie zbadane próbki wody były zgodne z obowiązującymi przepisami. Badania w takim przypadku wykonuje się z częstotliwością co 5 lat.

III. 2 OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO KĄPIELI

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY W PŁY WALNI

Wyniki nadzoru wskazują, iż użytkownicy pływalni korzystali w 2018 r. z wody nie stwarzającej ryzyka dla ich zdrowia a zarządzający pływalnią wywiązuje się ze swoich obowiązków kontroli jakości wody i dbałości o obiekt oraz bieżącego informowania użytkowników.

W 2018r. pobrano do badań w ramach kontroli wewnętrznej 129 próbek wody oraz w ramach kontroli urzędowej PIS 9 próbek, co daje łącznie **138 próbek**, z czego w 1 stwierdzono ponadnormatywną wielkość parametru utlenialności. Podjęto natychmiastowe działania naprawcze, co skutkowało szybką poprawą jakości wody.

Z uwagi na to, że pływalnia wyposażona jest w jacuzzi, dysze masujące i natryski, które wytwarzają aerozol wodno-powietrzny i mogą być miejscem narażenia na kontakt z bakteriami z rodzaju *Legionella*, woda była badana również w tym kierunku. Badania te wykonywane były zarówno przez PPIS w Mogilnie, jak również przez zarządcę pływalni. Wszystkie próbki były zgodne z obowiązującymi przepisami.

Stan sanitarno-higieniczny pływalni, jak i pozostałych pomieszczeń, łącznie z zapleczem nie wykazał nieprawidłowości.

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY W KĄPIELISKACH

W sezonie letnim 2018r. funkcjonowały 2 kąpieliska tj. Przyjezierze administrowane przez Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Jeziorach Wielkich, czynne w okresie 24.06-31.08.2018r. i Wiczanowo administrowane przez OSRiR w Mogilnie, które jako kąpielisko zostało otwarte po raz pierwszy i było czynne w okresie 23.06-02.09.2018r. , ponieważ Wiczanowo wcześniej funkcjonowało jako miejsce wykorzystywane do kąpielii.

W 2018r. nie działało żadne miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii.

W ramach kontroli urzędowej, w oparciu zarówno o badania własne jak i te przekazane przez organizatorów, PPIS w Mogilnie wydał łącznie 11 bieżących ocen jakości wody, wszystkie o spełnieniu wymagań jakościowych dla wody do kąpielii.

Kąpielisko w Przyjezierzu jako funkcjonujące przez kolejne cztery sezony kąpielowe, było sklasyfikowane i otrzymało status „doskonałe”. Kąpielisko w Wiecanowie jeszcze nie mogło zostać poddane procedurze klasyfikacji. Wyniki klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach raportowane są do Komisji Europejskiej.

Zarówno PPIS w Mogilnie, jak i organizatorzy kąpielisk prowadzili i aktualizowali w terminie 15 czerwca - 30 września, zgodnie z okresem trwania sezonu kąpielowego *Internetowy Serwis Kąpieliskowy*.

Ponadto w związku z sytuacją wystąpienia potencjalnego zagrożenia dla ludzi i środowiska wywołanego pożarem składowiska odpadów w miejscowości Wszedzień gm. Mogilno, która jest położona w pobliżu kąpieliska Wiecanowo, prowadzono monitorowanie stanu jakości wody w tym kąpielisku. Wielokrotnie pobierane próbki wody były badane wg kryteriów jak woda do picia. W żadnej z próbek nie stwierdzono przekroczenia parametrów normatywnych.

Oprócz nadzoru nad jakością wody sprawowany był również nadzór nad stanem sanitarnym plaż i ich zaplecza. Pierwsza kontrola oceniająca stopień przygotowania wskazanych przez gestorów kąpielisk przeprowadzona została na początku sezonu kąpielowego i wykazała iż, obydwie kąpieliska spełniały wymagania zawarte w przepisach dotyczących kąpielisk.

Podsumowanie i wnioski końcowe nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia i do kąpielii

- Na przestrzeni 2018r. nie odnotowano przypadków wpływu stwierdzonych skażeń mikrobiologicznych na zdrowie mieszkańców powiatu mogileńskiego.
- Od 2015r. okresowo powtarzają się problemy z utrzymaniem właściwej jakości mikrobiologicznej wody ze stacji uzdatniania w Wylatowie, a każdorazowe przyłączanie tej sieci do wodociągu w Niestronnie obciąża ten wodociąg, co może być niekorzystne szczególnie w okresach suszy.
- W przypadku przekroczeń parametrów fizykochemicznych i niegroźnych mikrobiologicznych tylko w niewielkim stopniu mieszkańcom dostarczano wodę warunkowo dopuszczoną do spożycia, gdyż stwierdzone przekroczenia normatywów były krótkotrwałe lub na krótkich odcinkach i dotyczyły głównie parametrów mętności i żelaza oraz bakterii wskaźnikowych. Przyczyną wystąpienia zanieczyszczeń były najczęściej niewłaściwie prowadzone procesy uzdatniania wody i mały pobór wody.
- Ilość wody produkowanej i dostarczanej do odbiorców na terenie całego powiatu jest wystarczająca co do potrzeb, nie stwierdzano braków wody.
- W czasie trwania sezonu kąpielowego w 2018r. na terenie powiatu mogileńskiego w miejscach do kąpielii nie stwierdzono występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i mogących stanowić zagrożenie zdrowotne dla kąpiących się, także woda w pływalni i warunki sanitarne obiektu nie stwarzały zagrożenia dla użytkowników.

III. 3. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Łącznie na koniec 2018r. w ewidencji PSSE w Mogilnie wpisanych było **281 obiektów**, a kontrole przeprowadzono w 98, zarówno tych znajdujących się w ewidencji (78) jak zakłady usługowe – upiększające: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, baza noclegowa sezonowa i całoroczna, dworce PKS i PKP, cmentarze, ustępy publiczne, stacje paliw, obiekty sportowe, parkingi, obiekty rekreacji wodnej oraz niezewidencjonowanych (20) jak przystanki autobusowe, środki transportu komunikacji publicznej - autobusy, samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Łącznie przeprowadzono 106 kontroli.

Kontrole nie wykazały istotnych zagrożeń dla życia i zdrowia ludności. Na ogół bieżąca czystość pomieszczeń i otoczenia nie budziły zastrzeżeń, **negatywnie nie oceniono żadnego z kontrolowanych obiektów**. Natomiast nadal nie usunięto nieprawidłowości w trzech obiektach ocenionych negatywnie jeszcze w 2017 r.:

1) zaplecze boiska sportowego w Strzelnie Wobec faktu, że stadion miejski wymaga generalnego remontu, a najbardziej newralgicznym punktem co do zagrożenia sanitarnego jest łaźnia nałożono na właściciela obowiązek monitorowania wody ciepłej w natryskach i przedstawiania PPIS sprawozdań z tych badań przed rozpoczęciem sezonu piłkarskiego w danym roku kalendarzowym oraz opracowania i stosowania procedury mycia i dezynfekcji pomieszczeń budynku. Z uwagi na zrealizowanie tych obowiązków oraz trwających ustaleń co do dalszego funkcjonowania obiektu PPIS przychylił się do wniosku właściciela i przedłużył termin realizacji obowiązków do 30.03.2020r. Zawieszono również postępowanie egzekucyjne.

2) zakład pogrzebowy w Mogilnie. Właściciel nie wykonał remontu w terminie z uwagi na brak zgody właściciela budynku. Na wniosek strony termin ten został przedłużony przez PPIS do 31.05.2019r.

3) prywatny ośrodek wypoczynkowy w Przyjezierzu. Ośrodek został wystawiony do licytacji komorniczej, co świadczy o zaprzestaniu działalności gospodarczej w tym obiekcie, wstrzymano się od dalszych czynności administracyjnych do wyjaśnienia sprawy czy będzie działał w nowym sezonie.

Poza tym boisko sportowe w Ostrowie gm. Strzelno (sezonowe) wykorzystywane przez młodzież sołectwa Ostrowo do rozgrywek piłkarskich, zostało w 2018r. ujęte do ewidencji, i skontrolowane. Kontrola wykazała, że jest to obiekt o niskim standardzie, nie posiada zaplecza sanitarnego. Właściciel – Gmina Strzelno postanowił o zapewnieniu podstawowych wymagań sanitarnych w tym obiekcie, min. postawienie dwóch kontenerów socjalnych.

Z uwagi na charakter i zakres świadczeń ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa pobytu wielu osób w obiektach **bazy noclegowej**. Łącznie skontrolowano 15 obiektów świadczących usługi hotelarskie na 35 zarejestrowanych, w tym w 2 hotelach kategorii***. Z pięciu gospodarstw agroturystycznych będących w ewidencji nadal, dwa mają zawieszoną działalność (jeden od 2014r., a drugi od 2015r.). Pomimo, iż warunki świadczenia usług agroturystycznych były odpowiednie we wszystkich, to wyraźnie brak zainteresowania tego typu wypoczynkiem na terenie powiatu.

Większość z obiektów hotelarskich dysponuje niewieloma miejscami noclegowymi. Przeprowadzone kontrole wykazały, że są utrzymane we właściwym stanie sanitarnym a ich wyposażenie spełnia podstawowe wymagania dla tego typu obiektów.

W minionym roku, podobnie jak w latach poprzednich, zaobserwowano w Przyjezierzu oferowanie przez prywatne osoby wynajmu domków letniskowych lub pokoiów

noclegowych (nazywanymi w ogłoszeniach ośrodkami wczasowymi) poprzez zamieszczanie informacji na tablicy ogłoszeń, słupach i w witrynach sklepowych. Korzystanie z takich miejsc noclegowych stanowi ryzyko, gdyż nie są one objęte nadzorem sanitarnym.

Bezpieczeństwo pobytu w obiektach hotelarskich z natryskami może być zagrożone w przypadku skażenia instalacji wody ciepłej bakteriami *Legionella*. W celu dokonania oceny skażenia instalacji wody ciepłej przez te bakterie w czasie kontroli wykonywano pomiary temperatury wody ciepłej oraz informowano właścicieli bądź zarządców o konieczności właściwej eksploatacji instalacji ciepłej przekazując także materiały edukacyjne. Jednak tylko niewielka część właścicieli wykonała we własnym zakresie badania wody na obecność bakterii *Legionella*.

Szczególne odpowiedzialność ciąży na prowadzących zakłady, w których świadczone usługi związane są z bezpośrednim narażeniem na zakażenie lub nadmierne naświetlenie: **kosmetyczne, salony tatuażu, solaria, i inne w zakresie odnowy biologicznej (69)**. W dalszym ciągu brak przepisów określających szczegółowe wymagania sanitarne jakim powinny odpowiadać tego typu zakłady. W roku 2018, podobnie jak w latach poprzednich kontrole prowadzone były w oparciu o wymagania wynikające z przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. z 2018r. poz. 151 ze zm.). W szczególności zwracano uwagę na zapewnienie odpowiedniej sterylizacji sprzętu wielokrotnego użycia naruszającego ciągłość tkanek w zakładach kosmetycznych oraz postępowanie z odpadami niebezpiecznymi. Zwracano uwagę na daty ważności preparatów kosmetycznych, zaopatrzenie w środki czystości i preparaty do dezynfekcji. Obecnie oprócz dziesięciu gabinetów kosmetycznych, które zaopatrzone są we własne sterylizatory, pozostałe mają podpisane umowy na sterylizację narzędzi z podmiotami świadczącymi tego typu usługi. W większości jednak stosuje się narzędzia jednorazowego użytku, które traktuje się jako odpady medycznie niebezpieczne. W gabinetach tatuażu używa się wyłącznie wymiennych jednorazowych końcówek w maszynkach do tatuowania, które są także traktowane jak odpad medyczny niebezpieczny.

Mając na uwadze zagrożenia ze strony zabiegów kosmetycznych i tatuaży, jak również przypadkowe naruszenia powłok skóry w zakładach fryzjerskich podczas kontroli prowadzony jest instruktaż w zakresie dezynfekcji i sterylizacji oraz edukacja co do zagrożeń towarzyszących zabiegom tak dla klienta jak i personelu, a także przekazywane są materiały oświatowe w zakresie przestrzegania zasad higieny opracowane przez Ministerstwo Zdrowia.

W solariach natomiast zagrożeniem jest nadmierne poddawanie ciała promieniowaniu. Właściciele solariów monitorują czas pracy lamp, a po każdym kliencie przeprowadzają dezynfekcje powierzchni urządzenia. Aparatura i wentylacja jest pod dozorem technicznym. Przy kabinach są wywieszane instrukcje bezpiecznego korzystania z solariów. Wszystkie zakłady posiadały opracowane procedury bezpiecznego udzielania usług. Od 16 lutego 2018r. obowiązuje ustawa z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111), która określa szczególne warunki świadczenia usług w zakresie udostępniania solarium. Zgodnie z tą ustawą zabroniona jest jakakolwiek reklama i promocja usług w zakresie udostępniania solarium oraz obowiązuje zakaz usług solarium dla osób poniżej 18 roku życia. Za niedostosowanie się do w/w przepisów organy kontroli mogą nałożyć karę pieniężną w wysokości 1000-50.000 zł, wymierzoną w drodze decyzji administracyjnej, zarówno za udostępnianie solarium osobie małoletniej jak i za nie umieszczenie informacji lub umieszczenie

informacji nie spełniającej wymagań, za reklamę lub promocję usług oraz utrudnianie kontroli. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie.

W zakresie bezpieczeństwa w okresie letnim istotne jest zapewnienie właściwego stanu sanitarnego na **terenach rekreacji i wypoczynku**. W tej grupie mieszczą się plaże przy kąpieliskach, parki, place zabaw. Plaże w Przyjezierzu i Wiecanowie skontrolowano w trakcie trwania sezonu kąpielowego. Korzystający z nich mieli dostęp do toalety, przebieralni, a dzieci do placu zabaw. Pole biwakowe w Przyjezierzu o powierzchni 950 m² z miejscami wyznaczonymi na rozstawienie namiotów oraz przyczep campingowych a także 5 stanowiskami na kuchnie polowe oraz z zapleczem sanitarnym także utrzymywano w sezonie w odpowiednim stanie sanitarno-technicznym.

Z punktu widzenia możliwości higienicznego załatwienia potrzeb fizjologicznych przez przyjezdnych i turystów, a także przez mieszkańców przebywających w przestrzeni publicznej, ważne jest udostępnienie **ustępów publicznych**, w odpowiedniej liczbie i w odpowiednich miejscach. Na terenie powiatu czynnych było 6 ustępów publicznych, w tym 4 całoroczne oraz 2 sezonowe. Sanitariaty były zaopatrzone w środki higieniczne, czystościowe i dezynfekcyjne. Stan sanitarny obiektów oraz otoczenie wokół nich utrzymane były na dobrym poziomie. Ocena ta nie odnosi się do standardów technicznych i estetycznych.

Poza wyżej omówionymi grupami obiektów w 2017 roku skontrolowano także inne z następujących kategorii: stacje paliw; osiedla mieszkalne, apteki, parkingi, obiekty sportowe, dworce, przystanki, autobusy, świetlice wi. ejskie, ogródki działkowe, obiekty kulturalno-widowiskowe. Tylko w 1 przypadku stwierdzono drastycznie zły stan sanitarno-higieniczny i techniczny w budynku na boisku sportowym w Strzelnie (opisany wcześniej).

Istotnym dla bezpieczeństwa sanitarnego, a jednocześnie wrażliwym obszarem nadzoru w zakresie obiektów użyteczności publicznej są **cmentarze, miejsca przechowywania zwłok, transport pogrzebowy i ekshumacje**. Skontrolowane cmentarze utrzymane były w należyтым stanie sanitarno-porządkowym. Zakres przeprowadzonych kontroli dotyczył głównie: utrzymania czystości i porządku na terenie nekropolii i w ich otoczeniu, postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, stanu technicznego ogrodzeń, zagospodarowania terenu cmentarnego, utwardzenia alejek, udostępniania urządzenia wodnego do czerpania wody na cele cmentarne. Gospodarka odpadami pochodzącymi z terenu cmentarzy, prowadzona była prawidłowo, w części cmentarzy zapewniono selektywną zbiórkę odpadów. Zarządzający cmentarzami posiadali i okazywali do wglądu dokumentację potwierdzającą wywóz nieczystości przez wyspecjalizowane podmioty. W celu respektowania przepisów prawa dotyczącego gospodarowania odpadami na cmentarzach skierowano do właścicieli cmentarzy (parafii) oraz organów samorządu terytorialnego wystąpienie.

Przechowywanie zwłok przed pochówkiem zapewnia 1 dom przedpogrzebowy w Strzelnie administrowany przez prywatny podmiot, który jednocześnie świadczy usługi jako zakład pogrzebowy, chłodnie przyszpitalne – Strzelno i Mogilno (nadzór sprawuje PWIS) oraz kostnice cmentarne w Mogilnie i Dąbrowie. Warunki sanitarne w tych obiektach są prawidłowe, a uchybienia stwierdzone w kostnicy w Dąbrowie zostały szybko usunięte

Zakłady pogrzebowe (4), administrowane przez prywatne podmioty, prowadzą tylko działalność polegającą na transporcie i przewozie zwłok, sprzedają trumny i akcesoria pogrzebowe w siedzibie zakładu oraz przeprowadzają ekshumacje. Posiadają umowy z podmiotami wyspecjalizowanymi do transportu i utylizacji odpadów niebezpiecznych powstałych w wyniku świadczenia usług. Skontrolowano 2 z czego 1 oceniono negatywnie z uwagi zły stan sanitarno-higieniczny i techniczny (opisany wcześniej).

W 2018r. wydano 45 decyzji administracyjnych zezwalających na ekshumacje.

Badanie skażenia wewnętrznych instalacji wody ciepłej bakteriami *Legionella sp.*

W celu dokonania oceny skażenia instalacji ciepłej wody w obiektach użyteczności publicznej przez bakterie z rodzaju *Legionella* . pobrano do badań próbki wody w dwóch obiektach :schronisku dla bezdomnych w Mogilnie i hotelu Mogilno Sport Sp. z o.o. Przeprowadzone badania wykazały, iż woda spełniała obowiązujące wymagania. Ponadto podczas kontroli obiektów użyteczności publicznej (obiekty świadczące usługi noclegowe), w których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny, dokonuje się pomiarów temperatury wody ciepłej z instalacji wewnętrznych obiektów, celem oceny jej jakości pod kątem zapobiegania rozprzestrzeniania się bakterii *Legionella* .

W jednym przypadku nałożono decyzją obowiązek badania wody prysznicowej z powodu niezadowalającego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego budynku grożącego skażeniem instalacji wody ciepłej bakteriami *Legionella* .

W 2018 r. wpłynęło **11 wniosków o interwencję** w obiektach użyteczności publicznej, w tym:

- 5 uznano za zasadne, z których 3 a dotyczyły gospodarki odpadami, 1 usuwania padłych zwierząt z posesji i 1 zagrożenia chorobami zakaźnymi na terenie prywatnej posesji.
- 2 uznano za niezasadne,
- 4 przekazano wg kompetencji innym organom.

Podsumowanie i wnioski końcowe nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej

- Stan sanitarny skontrolowanych w 2018r. obiektów użyteczności publicznej na terenie powiatu mogileńskiego był akceptowalny, poza pojedynczymi przypadkami w gminie Strzelno (boisko z zapleczem w Ostrowie, budynek socjalny na boisku sportowym w Strzelnie).
- Przed sezonem kąpielowym w związku z pożarem składowiska odpadów we Wszedniu wystąpiło potencjalne zagrożenie sphywami z pogorzelniska na obszar plaży w Wiecanowie; badania wód ze strefy kąpeli nie potwierdziły obaw.
- Bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu oraz osób przebywających na tym terenie, korzystających z urządzeń i obiektów użyteczności publicznej nie było zagrożone.
- Należy podkreślić, iż najmniej satysfakcjonująca jest sytuacja co do obiektów użyteczności publicznej Gminy Strzelno.

III.4. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, PRZEDMIOTÓW UŻYTKU I KOSMETYKÓW

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Jedynym z głównych celów działania inspekcji sanitarnej jest zapewnienie zdrowia konsumentom poprzez nadzór nad bezpieczeństwem żywności na wszystkich etapach „od pola do stołu” i eliminowanie z rynku szkodliwej żywności i wyrobów do kontaktu

z żywnością. Na dzień 31.12.2018r. w urzędowym rejestrze wpisanych było **544** obiektów produkcji, dystrybucji i żywienia oraz **1286** gospodarstw o profilu roślinnej produkcji pierwotnej na cele konsumpcyjne. Skontrolowano **191 obiektów**, w których przeprowadzono **203** kontrole.

W wyniku kontroli wydano **24 decyzje** nakazujące usunięcie nieprawidłowości lub ustalające opłaty sankcyjne. Z powodu naruszeń wymagań higieniczno-sanitarnych spowodowanych zaniedbaniami osób odpowiedzialnych nałożono **10** grzywnien w drodze mandatu karnego.

Pobrano do badań **176** próbek środków spożywczych, **4** przedmiotów użytku oraz **1** kosmetyku. Próbkę badano m.in. w kierunku pozostałości pestycydów, metali szkodliwych dla zdrowia, obecności furanu, glutenu, mikotoksyn, kwasu erukowego, GMO, WWA, zawartości jodu, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, prawidłowości stosowania substancji dodatkowych i wzbogacania środków spożywczych w witaminy i składniki mineralne, migracji związków niebezpiecznych z przedmiotów użytku (np. formaldehydu z wyrobów z melaminy), oznaczano parametry jęlczenia.

Z uwagi na potencjalne zagrożenie dla ludzi i środowiska z powodu pożaru składowiska odpadów w miejscowości Wszedzień pobrano do badań 11 prób świeżych owoców i warzyw tj.: truskawka, rabarbar, porzeczka czerwona, czereśnia, sałata, ziemniaki wczesne, cebula ze szczypiorkiem z przydomowych ogrodów mieszkańców ww. miejscowości. Produkty badane były w następującym zakresie: wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, sodu i metali ciężkich(ołowiu, kadmu), a wyniki badania próbek nie wskazały na przekroczenia wielkości normatywnych w zakresie badanych parametrów. **Nie zakwestionowano żadnej z przebadanych prób.**

Monitorowano wycofywanie z obrotu i utylizację środków spożywczych i przedmiotów użytku, które były przedmiotem powiadomienia w systemie wczesnego wykrywania i alarmowania o niebezpiecznej żywności RASFF, a które były dystrybuowane na naszym lokalnym rynku. Otrzymano 7 powiadomień, których przedmiotem były:

- woda źródłana, zakwestionowana z uwagi na stwierdzenie bakterii *Pseudomonas aeruginosa*;
- pieczarki marynowane zakwestionowane z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej zawartości dwutlenku siarki w produkcie;
- algi morskie zakwestionowane ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów benzo(a)pirenu i sumy benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, chryzenu;
- sezam zakwestionowany ze względu na stwierdzenie obecności bakterii z rodzaju *Salmonella*;
- rodzynki zakwestionowane z uwagi na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A;
- smoczek niemowlęcy kauczukowy zakwestionowany z uwagi na migrację N-nitrozoamin oraz substancji zdolnych do tworzenia nitrozo amin.

Produkty wycofano z obrotu.

Najwięcej zagrożeń bezpieczeństwa żywności można oczekiwać w **zakładach produkujących żywność**, których na terenie powiatu jest **25** (automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo-warzywne, wytwórnie koncentratów spożywczych, zakład produkcji proszku lodowego, zakłady zbożowo-młynarskie). W roku

2018 skontrolowano **22** zakłady, przeprowadzając **27** urzędowych kontroli, na podstawie których wydano **3** decyzje administracyjne.

Gospodarstwa rolne o profilu produkcji roślinnej na cele konsumpcyjne podlegają kontroli organów Inspekcji Sanitarnej w aspekcie zapewnienia higieny na etapie produkcji, przechowywania i przewozu płodów. Do dnia 31.12.2018r zarejestrowano 1286 takich gospodarstw, z których skontrolowano 8, w tym 3 we współpracy z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) i Inspekcji Ochrony Środowiska. Przedmiotowe kontrole przeprowadzane były w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych podczas uprawy, zbioru i transportu truskawek, pomidorów i czereśni. Stwierdzono zachowanie podstawowych wymagań dobrej praktyki produkcyjnej.

Najliczniejsza i najbardziej zróżnicowana grupa to **zakłady obrotu**. W tej grupie zarejestrowanych jest **355** obiektów: sklepy, kioski i stragany, hurtownie, obiekty ruchome i tymczasowe, środki transportu żywności i inne obiekty obrotu żywnością. W roku 2018 skontrolowano **109** miejsc obrotu żywnością, przeprowadzono **114** urzędowe kontrole żywności, na podstawie których wydano **12** decyzji administracyjnych. Nałożono łącznie **7** grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę **1.100,00 zł**. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny sprzętów i urządzeń,
- brak bieżącej czystości i porządku w miejscu obrotu żywnością,
- nieodpowiednie warunki przechowywania towarów i opakowań,
- wprowadzanie do obrotu produktu po terminie przydatności do spożycia.

W roku 2018r. przeprowadzono 5 kontroli interwencyjnych w obrocie na wnioski od społeczeństwa, których przedmiotem była niewłaściwa jakość zdrowotna wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, w tym po terminie przydatności do spożycia oraz zły stan sanitarny sklepów spożywczych. Zasadność zarzutów uznana została w 2 przypadkach i dotyczyła tak sprzedaży produktów po terminie przydatności do spożycia, jak i złej jakości środka spożywczego.

W 2018r. w powiecie funkcjonowało **96 zakładów żywienia typu otwartego** (*bary, restauracje, i zakłady małej gastronomii*) oraz **47 typu zamkniętego** (*stołówki w placówkach lecznictwa, oświaty i wychowania, opieki, wypoczynku i oraz inne, w tym kuchnie przy świetlicach wiejskich, jadalnia MOPS*), z których skontrolowano 33%. W 2018 r. nie kontrolowano żywienia w placówkach oświaty i wychowania. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny wyposażenia, sprzętu i urządzeń produkcyjnych oraz pomieszczeń
- wykorzystywane pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia,
- brak higieny przechowywania środków spożywczych
- uchybienia w systemie HACCP .

W jednym przypadku – zakładu żywienia zamkniętego – skierowano wniosek do PWIS o ukaranie z powodu rozpoczęcia działalności bez zatwierdzenia

W 2018 r. nie wystąpiły zbiorowe zatrucia pokarmowe w zakładach żywienia.

PRZEDMIOTY UŻYTKU

W 2018 r. roku nadzorowano 17 sklepów i 3 hurtownie, które wprowadzały do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono łącznie 3 kontrole, w tym kontrolę z tytułu powiadomienia alarmowego w systemie RASFF dotyczącego zakwestionowanego smoczka dla niemowląt, który należało wycofać z obrotu handlowego. Pobrano do badań laboratoryjnych 4 próby przedmiotu użytku (talerze ceramiczne z barwionymi obrzeżami, sztucze z poliamidu i miseczki z melaminy), które odpowiadały wymaganiom określonym w przepisach prawa.

KOSMETYKI

W 2018 r. roku nadzorowano 1 zakład produkcji i 2 hurtownie wprowadzające do obrotu kosmetyki, a także 5 sklepów z dominującą sprzedażą produktów kosmetycznych. Przeprowadzono łącznie 7 kontroli. W zakładzie produkcji przeprowadzono kontrolę w zakresie oceny zgodności oznakowania opakowania jednostkowego i dokumentacji kosmetyku z wymaganiami prawa oraz warunków produkcji. Pobrano próby do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Zarówno ocena znakowania jak i badanie kosmetyku dały wyniki poprawne.

W punktach obrotu ukierunkowano kontrole na produkty przeznaczone dla dzieci oraz wybielacze do zębów. W trakcie kontroli przeprowadzono ocenę oznakowania opakowań jednostkowych kosmetyków i past - łącznie 8 produktów. We wszystkich przypadkach potwierdzono zgodność oznakowania opakowania jednostkowego z wymaganiami prawnymi. Nie stwierdzono stosowania substancji niedozwolonych.

Podsumowanie i wnioski końcowe nadzoru nad bezpieczeństwem żywności , przedmiotów użytku i kosmetyków

- Stan sanitarny obiektów produkujących i wprowadzających do obrotu żywność lub materiały do kontaktu z żywnością i kosmetyki na terenie powiatu nie stwarzał zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, jednakże stwierdzone w czasie kontroli niezgodności, z największą częstotliwością występujące w zakładach obrotu, oraz wprowadzone na rynek produkty spożywcze i wyroby do kontaktu z żywnością niespełniające wymagań, mogły potencjalnie spowodować skutki zdrowotne u określonej grupy konsumentów. Dlatego prowadzono działania zmierzające do usunięcia nieprawidłowości sanitarnych i higienicznych oraz egzekwowano usuwanie kwestionowanych produktów z rynku lokalnego.
- Brak przypadków ognisk zatruc pokarmowych w zakładach żywienia zbiorowego na terenie odpowiedzialności PPIS w Mogilnie wskazuje na skuteczny nadzór sanitarny i działania prewencyjne skutkujące większą świadomością odpowiedzialnych i odpowiedzialnością podmiotów kontrolowanych za zdrowie klienta i brakiem zbiorowych zatruc pokarmowych.

III.5. OCENA ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I UCIAŹLIWYMI W ŚRODOWISKU PRACY

Celem działań ograniczających zagrożenie ze strony czynników szkodliwych i uciążliwych w środowisku pracy jest zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych schorzeń związanych z warunkami występującymi na stanowisku pracy czy wynikającymi ze sposobu wykonywania czynności zawodowych.

W 2018 r. w ewidencji PPIS w Mogilnie wpisanych było **235** zakładów pracy, które zatrudniały **3915** pracowników. Skontrolowano 46 zakładów przeprowadzając w nich 56 kontrole sanitarnych. Większość nadzorowanych zakładów to mikro-przedsiębiorstwa (219), w których zatrudniano do 50 pracowników. Zakłady te prowadziły działalność w zakresie: mechaniki pojazdowej, stolarstwa, przetwórstwa, drobnego przemysłu spożywczego, szkolnictwa, sprzedaży hurtowej materiałów budowlanych, transportu, ślusarstwa, ochrony zdrowia oraz działalności usługowej (kosmetyka, fryzjerstwo, hotelarstwo, żywnie). W związku ze stwierdzonym w wyniku kontroli naruszeniem wymagań higieniczno-zdrowotnych prowadzono postępowania administracyjne, w wyniku których wydano **13** decyzji administracyjnych mających na celu wyegzekwowanie poprawy warunków pracy i eliminację występujących zagrożeń.

W ramach ochrony środowiska pracy kontrolowano zapewnienie odpowiedniego oznaczenia słownego i graficznego informującego o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych. Obowiązki te są właściwie realizowane.

Przedmiotem nadzoru PIS w zakładach pracy jest ochrona pracowników przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, które mogą prowadzić do powstania chorób zawodowych. Szkodliwymi czynnikami są niektóre substancje i mieszaniny chemiczne, pyły o określonej strukturze i składzie, rakotwórcze włókna azbestu, hałas, drgania mechaniczne, promieniowanie optyczne, których szkodliwy wpływ ujawnia się po przekroczeniu normatywów stężeń lub natężeń, a także czynniki biologiczne. O ile działania pracodawców w sferze ochrony pracowników przed działaniem czynników szkodliwych można uznać za zadowalające pomimo stwierdzanych nieprawidłowości, to zapewnienie ochrony przed uciążliwościami, tj. zapewnienie właściwych warunków środowiska termicznego i oświetlenia jest w znacznym stopniu wymaganiem nieprzestrzeganym. Nadal także w wielu przypadkach nie identyfikuje się w ewidentnych przypadkach narażenia na drgania mechaniczne.

Ochrona przed azbestem

W 2018 r. zaplanowano jedną kontrolę warunków pracy w firmie posiadającej uprawnienia do usuwania, zabezpieczania i transportu wyrobów zawierających azbest. W trakcie kontroli ustalono, że kontrolowana firma obecnie nie świadczy i w ostatnich kilku latach nie prowadziła prac związanych z usuwaniem lub/i zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest.

Informacje o planowanych pracach związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Mogilnie w 2018 r. otrzymał od firm zewnętrznych, którym zlecono te prace na terenie powiatu mogileńskiego. W zgłoszeniach podano przedział czasowy w jakim wykonywane będą prace w wielu, często kilkudziesięciu obiektach. Pomimo prób ustalenia konkretnych dat

rozbiórki firmy nie odpowiadają na pisma, bądź nie zachowują ustalonego terminu. Stanowi to duże utrudnienie w prowadzeniu nadzoru nad warunkami pracy i narażeniem pracowników wykonujących te prace oraz osób znajdujących się w pobliżu, czego nie należy lekceważyć z uwagi na rakotwórcze działanie pyłów azbestu.

Ochrona przed wpływem szkodliwych czynników biologicznych

W zakresie tym przeprowadzono łącznie 29 kontroli sanitarnych w 29 zakładach branży: rolniczej, spożywczej, usługowej, szkolnictwa oraz zakładach leczniczych. Stwierdzano przeprowadzenie oceny narażenia zawodowego przez pracodawców, jednakże nie zawsze uwzględniane są wszystkie możliwe czynniki biologiczne, często wynika to z korzystania ze wzorów a nie rzetelnej analizy faktycznych zagrożeń.

Kontynuowano zainicjowany w 2017 r. nadzór nad warunkami pracy i oceną narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami. W roku 2018 przeprowadzono z urzędu pomiary szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych w oczyszczalniach ścieków w Strzelnie oraz w Mogilnie. Wyniki pomiarów potwierdziły narażenie pracowników tych zakładów na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne. Potwierdziło to zasadność uwzględnienia ich w ocenie narażenia zawodowego pracowników, należy jednak pamiętać, że stopień skażenia różnych miejsc w oczyszczalniach jest zmienny w czasie, dlatego w ocenie ryzyka należy uwzględnić wszystkie potencjalnie możliwe mikroorganizmy i zapewnić odpowiednią ochronę pracowników. Ta grupa zawodowa jest objęta szczepieniami profilaktycznymi (za zgodą pracownika a na koszt pracodawcy), określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności.

Nadzór nad obrotem i stosowaniem chemikaliów

W zakresie tym przeprowadzono łącznie 7 kontroli w 6 miejscach obrotu substancjami i mieszaninami chemicznymi oraz w 1 zakładzie pracy, w którym stosuje się chemikalia do produkcji.

W zakresie obrotu chemikaliami kontroli poddano produkty znajdujące się w obrocie handlowym, a zakres kontroli obejmował poprawność klasyfikacji produktów ze względu na ilości poszczególnych substancji i prawidłowość oznakowania, co ma znaczenie informacyjne dla konsumenta i stosującego chemikalia w pracy (zwroty i znaki bezpieczeństwa na etykiecie) Skontrolowane zostały produkty: płyn do spryskiwaczy samochodowych, środek do czyszczenia zmywarek, 3 produkty biobójcze w tym jeden w ramach kontroli dotyczącej projektu REACH -EN -FORCE-6. Kontrole wykazały nieprawidłowości dotyczące:

- niewłaściwej wielkości etykieta, znak graficzny wprowadzający w błąd konsumentów, brak wymaganego hasła ostrzegawczego „Niebezpieczeństwo”, na opakowaniu produktu podano adres, pod którym winien znajdować się wykaz składników a wykazu tam nie zamieszczono
- brak wyczuwalnego dotykem znaku ostrzegającego o niebezpieczeństwie, brak bezpiecznego zamknięcia)

- brak pozwolenia na obrót .

Nieprawidłowości stwierdzono w produktach producentów spoza powiatu mogileńskiego, zatem sprawy przekazano właściwym miejscowo Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym. Dodatkowo z powodu braku pozwolenia na obrót , wydano decyzję o wycofaniu produktu z obrotu.

Ochrona przed hałasem

Narażenie na hałas jest powszechne, w szczególności w przemyśle drzewnym, produkcji materiałów budowlanych, przetwórstwie spożywczym oraz branży metalowej. Pracownicy są chronieni poprzez wydzielenie stref ochronnych, rotacje na stanowiskach pracy, zaopatrzenie w ochronniki słuchu. W zakładach, w których specyfika produkcji nie pozwala na zredukowanie poziomu hałasu , w przypadku przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu, pracodawcy mają obowiązek opracowania i wdrożenia programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia tego narażenia. W 2018 r. na 13 skontrolowanych zakładów pracy, w których istnieje prawdopodobieństwo narażenia pracowników na hałas z uwagi na specyfikę działalności, w 3 zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu. Były to zakład produkcji wyrobów metalowych, zakład betoniarski oraz tartak. W celu zmniejszenia narażenia pracowników na hałas pracodawcy we wszystkich trzech przypadkach stosują rozwiązania techniczne, organizacyjne oraz wyposażają pracowników w środki ochrony indywidualnej. We wszystkich trzech przypadkach opracowano i realizowany jest program działań organizacyjno-technicznych

Ochrona przed nadmiernym zapyleniem

Problem zapylenia dotyczy głównie przetwórstwa spożywczego, przemysłu drzewnego i branży metalowej. Przeprowadzono 9 kontroli w zakładach: cukiernia, piekarnia, młyn, stolarnia zakład metalowy, ślusarnia, tartak, warsztat samochodowy, obrót złomem i demontaż pojazdów. W 5 zakładach wykonano badania zapylenia i zachowano częstotliwość- nie stwierdzono przekroczeń w zakresie zapylenia. W zakładzie metalowym nie przeprowadzono badań zapylenia (wydano decyzję z nakazem), natomiast w stolarni , ślusarni i tartaku nie zachowano częstotliwości badań z uwagi na uzyskiwane wyniki w poprzednich badaniach. Brak badań uniemożliwia informowanie pracownika o faktycznych zagrożeniach i dostosowanie właściwych środków ochrony, a niezachowanie częstotliwości badań uniemożliwia systematyczną kontrolę i aktualizację oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych.

Stan higieniczno - sanitarny pomieszczeń w zakładach pracy

W roku 2018 we wszystkich kontrolowanych obiektach oceniano stan pomieszczeń pracy , pomieszczeń higieniczno –sanitarnych i socjalnych dla pracowników. Na 46 skontrolowanych zakładów pracy w 2 stwierdzono nieprawidłowości (przedszkole - niewłaściwy stan higieniczno – sanitarny kuchni, pralnia – brak odpowiedniej wentylacji). W obydwu przypadkach wydano decyzje W przypadku działalności usługowej nieprawidłowość została w roku 2018 usunięta, w przypadku przedszkola sprawa znajduje się toku postępowania.

W zdecydowanej większości pracodawcy zapewniają właściwe warunki pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

W roku 2018 r. nie planowano kontroli ukierunkowanych na ocenę narażenia pracowników na **promieniowanie optyczne i drgania mechaniczne**.

Podsumowanie nadzoru w zakresie prewencji chorób zawodowych

- Następuje systematyczna poprawa warunków technicznych w zakładach.
- Najczęściej stwierdzone uchybienia to niewykonywanie przez pracodawców obowiązków w zakresie oceny narażenia zawodowego i ochrony przed czynnikami szkodliwymi.
- Skuteczny nadzór i poprawa warunków środowiska pracy i ochrony pracowników skutkują eliminacją schorzeń o podłożu zawodowym.

III.6. OCENA WARUNKÓW HIGIENICZNO-ZDROWOTNYCH W PROCESIE NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2018 r. na terenie powiatu mogileńskiego funkcjonowało **85** placówek wychowania, nauczania i wypoczynku dzieci i młodzieży, z których skontrolowano **55**, przeprowadzając **66** kontroli. W obiektach przebywało łącznie **6260** uczniów i wychowanków.

Oceniając warunki pobytu i nauki brano pod uwagę warunki sanitarne, wyniki badań środowiska szkolnego, infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, opiekę medyczną, dożywianie, zapewnienie uczniom warunków do utrzymania higieny, zapewnienie uczniom pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych. Oceniano również meble edukacyjne i sprzęt sportowy pod względem posiadania certyfikatów lub atestów i ergonomię stanowisk pracy ucznia.

W 2018 roku **zły stan techniczny** budynków stwierdzono w 3 na 55 skontrolowanych placówek (5,45 %), m.in. z uwagi na stolarkę okienną (SP Markowice, SP Wronowy, SP Stodoły). Usunięcie ww. nieprawidłowości dyrekcje przewidziały w opracowanych w 2012 roku planach poprawy stanu sanitarno-technicznego placówek i są one, systematycznie aczkolwiek powoli, realizowane.

W czasie kontroli przeprowadzonej w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Strzelnie stwierdzono brak dostosowania obiektu dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

W 2018 r. nastąpiła poprawa w zakresie m. in.:

1. warunków sanitarno – higienicznych i technicznych poprzez:

- wybudowanie drenazowych oczyszczalni ścieków przy SP w Kwieciszewie i SP w Strzelcach,
- przeprowadzenie remont kapitalnego w pomieszczeniach sanitarnych w SP w Parlinie,
- przystosowanie części budynku , parteru w SP nr 1 w Mogilnie na potrzeby oddziału przedszkolnego,

- remonty m.in. w: SP nr 2 w Mogilnie, SP w Szczepanowie, SP w Parlinie, SP w Jeziorach Wielkich, SP w Rzeszynie, SP w Strzelcach, SP we Wszedniu, SP w Markowicach oraz w Zespołach Szkolno-Przedszkolnych w Padniewie, Dąbrowie i Strzelnie,

2. *warunków mikroklimatu poprzez:*

- częściową wymianę stolarki okiennej w SP Markowice i SP Wronowy,
- modernizację całej sieci centralnego ogrzewania w SP Markowice i SP Parlin i częściowo w SP Wronowy,

3. *ergonomii poprzez:*

- zakupienie mebli edukacyjnych z certyfikatami m. in. w oddziale przedszkolnym w Dąbrowce, w przedszkolu nr 2 w Mogilnie, w ZS-P w Padniewie, SP nr 1 w Mogilnie, w SP z oddziałami dwujęzycznymi w Strzelnie, w SP Gębicach, SP Szczepanowie, SP Parlinie, oraz do pracowni komputerowych w PSP w Jeziorach Wielkich i PSP w Wójcinie;

4. *warunków do uprawiania sportu i zajęć wychowania fizycznego poprzez:*

- zakończenie budowy boiska wielofunkcyjnego przy szkole podstawowej w Wójcinie,
- wybudowanie nowego placu zabaw przy SP nr 1 w Mogilnie i wyposażenie go w bezpieczne urządzenia posiadające certyfikaty,
- założenie przy SP w Szczepanowie zewnętrznej siłowni i wyposażenie jej w bezpieczne urządzenia posiadające certyfikaty.

Na terenie powiatu mogileńskiego nadal funkcjonuje kilka placówek, które nie posiadają sali gimnastycznej lub zastępczej, nie posiadają także boiska. Są to: SP Strzelce, SP w Jeziorach Wielkich oraz Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo w Strzelnie. Niewystarczającą infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego posiadają również SP nr 2 i SP nr 3 w Mogilnie.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów w 109 oddziałach w 30 placówkach stwierdzono, że **zestawienie mebli było zgodne z zasadami ergonomii.**

Zróżnicowanie występuje w zakresie wyposażenia z potwierdzonym bezpieczeństwem. W 11 spośród 32 skontrolowanych placówek w 100% było wyposażonych w meble edukacyjne z certyfikatami, a pozostałe 21 placówek w 25% - 80%.

Dalszej poprawy wymaga zaopatrzenie w sprzęt i wyposażenie sportowe, gdyż zaledwie 13 spośród 32 skontrolowanych placówek miało do dyspozycji atestowany w 100% sprzęt i wyposażenie sportowe, a pozostałe 19 placówek w 25-50 %.

Przechowywanie i zabezpieczenie odczynników chemicznych w pracowniach było prawidłowe, zgodne z przepisami dotyczącymi chemikaliów.

Miejsce na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych zapewniono we wszystkich skontrolowanych w tym zakresie 21 placówkach; z możliwości tej korzystają jedynie dzieci najmłodsze. W 2018 r. jedną placówkę - SP w Wylatowie wyposażono w indywidualne szafki umieszczone w holu szkoły

Sytuacja w zakresie **warunków do wykonywania świadczeń profilaktycznej opieki zdrowotnej** przez pielęgniarki i higienistki szkolne w 2018 r., w porównaniu z rokiem 2017 uległa poprawie poprzez utworzenie i wyposażenie gabinetu profilaktyki i opieki zdrowotnej w SP w Kwieciszewie. Opieka pielęgniarska zapewniona jest we wszystkich placówkach, ale tylko 8 placówek posiada gabinet profilaktycznej opieki medycznej. W placówkach, które nie posiadają takich gabinetów pielęgniarki wykorzystują pokoje dla nauczycieli, sale lekcyjne i gabinety dyrektorów.

W 21 jednostkach skontrolowano **dożywianie uczniów**, które jest finansowane przez opiekę społeczną, rodziców lub sponsorów. W 19 placówkach wydawano ciepłe posiłki w 9 przypadkach przygotowywane na miejscu, w 10 przypadkach dowożone w formie cateringu. Z posiłków dofinansowanych przez opiekę społeczną korzystało 471 uczniów. Napój dostępny dla wszystkich uczniów wydawało 100 % skontrolowanych placówek, z czego, wg oświadczenia dyrektorów, skorzystało 4008 uczniów. Należy zwrócić uwagę, na **koniczność zainteresowania dyrektorów szkół jakością posiłków cateringowych i żywności sprzedawanej w szkolnych sklepikach** w aspekcie spełnienia wymagań rozporządzeniu Ministra Zdrowia obowiązującego od dnia 1 września 2016r w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154)

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W czasie letniego wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu mogileńskiego zorganizowano **37** turnusów, z których skontrolowano **16**, a wypoczywało na nich **836** uczestników z terenu kilku województw. W okresie zimowego wypoczynku zorganizowano **2** turnusy, z których skontrolowano **1**, a wypoczywało na nich 50 uczestników. Organizacja wszystkich turnusów zgłoszona była do Kuratorium Oświaty. We wszystkich obiektach uczestnikom zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku oraz opiekę medyczną.

Podsumowanie nadzoru w zakresie higieny dzieci i młodzieży

- Przeprowadzone w 2018 roku w placówkach remonty oraz wymiana mebli edukacyjnych, sprzętu i wyposażenia wpłynęły na poprawę warunków nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, lecz nadal należy działać w kierunku pełnego zaopatrzenia placówek w ergonomiczne meble, bezpieczny sprzęt i urządzenia sportowe.
- Dyrektorzy szkół powinni zapewnić odpowiednią jakość posiłków cateringowych rozporządzenia Ministra Zdrowia (Dz.U. z 2016r, poz. 1154).
- Brak funkcjonalnego zaplecza dla edukacji zdrowotnej realizowanej przez pielęgniarki szkolne utrudnia realizację tego zadania, które jest wpisane zarówno w Narodowy Program Zdrowia jak i Prawo oświatowe

III.7. STAN SANITARNY PLACÓWEK MEDYCZNYCH ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŚWIADCZENIA USŁUG MEDYCZNYCH

W 2018 r. na terenie powiatu mogileńskiego usługi medyczne świadczyły następujące formy podmiotów leczniczych, będące pod nadzorem PPIS w Mogilnie:

I. Przedsiębiorcy działający jako:

1. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, w tym :
  - świadczące usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (7),
  - świadczące usługi z zakresu opieki specjalistycznej (poradnie stomatologiczne, okulistyczne, rehabilitacyjne, opieki paliatywnej w domu pacjenta) (7):
3. Prywatne indywidualne praktyki lekarskie (31):

II. Spółki prawa handlowego:

1. „DaVita” Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu – prowadząca stację dializ przy szpitalu w Strzelnie,
2. „Vitalabo” Laboratoria Medyczne Sp. z o.o. w Bydgoszczy - prowadząca punkt pobrań prób do analiz w Mogilnie.

III. Jednostka samorządowa Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu.

Nadzór sanitarny w placówkach SP ZOZ w Mogilnie sprawuje Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy.

W 2018r., w obiektach, w których działały podmioty lecznicze nadzorowane przez PPIS w Mogilnie przeprowadzono łącznie **30 kontroli**, w czasie których oceniano ich stan sanitarno-techniczny, postępowanie w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu się zakażeń i chorób zakaźnych, postępowanie z odpadami, a w szczególności gospodarowanie niebezpiecznymi odpadami medycznymi.

W trakcie kontroli w szczególności sprawdzano realizację przez kierownictwo podmiotów leczniczych obowiązków w zakresie **zapobiegania zakażeniom** związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, a które regulują przepisy rozdziału 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tj. Dz.U z 2018r, poz. 151). **Obowiązki te realizowane były na ogół prawidłowo.** Jednym z groźniejszych skutków nie zachowania reżimu sanitarnego są krwiopochodne zakażenia wirusami zapalenia wątroby typu B i C. Istotna jest także ochrona przed zagrożeniami ze strony innych czynników biologicznych, w tym tzw. alarmowych, które charakteryzują się wysoką lekoopornością. Kierownicy placówek systematycznie prowadzili kontrole wewnętrzne w obszarze działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Dokonali oceny ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, opracowali i wdrożyli procedury dezynfekcji i mycia powierzchni, sprzętów i wyposażenia, postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym. Dobór preparatów do dezynfekcji w placówkach był prawidłowy. Wszystkie podmioty wytwarzające niebezpieczne odpady medyczne podpisały umowy na ich odbiór i utylizację z profesjonalnymi firmami i uzyskiwali potwierdzenia ich termicznego unieszkodliwienia. **W zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi nieprawidłowości stwierdzono w dwóch placówkach:** Przychodni rodzinnej NZOZ oraz

w punkcie pobrań. W wyniku postępowania administracyjnego, nieprawidłowości w krótkim czasie usunięto.

W 2018r nie zgłoszono żadnego przypadku zakażenia zawodowego związanego z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Wszystkie nadzorowane przez PPIS w Mogilnie placówki są w bardzo dobrym stanie technicznym i są dobrze wyposażone. Spełniają wymagania ogólnobudowlane, techniczne i funkcjonalne: kształt i powierzchnia umożliwiają prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących ich niezbędne wyposażenie.

Podsumowanie nadzoru w podmiotach leczniczych

- Bezpieczeństwo świadczeń medycznych w placówkach nadzorowanych przez PPIS w Mogilnie jest monitorowane w ramach kontroli wewnętrznej przez kierownictwo podmiotów leczniczych oraz poprzez kontrole urzędowe PPIS. W 2018r nie stwierdzono poważnych zagrożeń.
- Obiekty nadzorowane przez PPIS w Mogilnie, w których świadczone są usługi zdrowotne są w bardzo dobrym stanie technicznym i są odpowiednio do zakresu usług wyposażone.

IV. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

ZACHOROWALNOŚĆ NA WYBRANE JEDNOSTKI CHOROBOWE

W 2018 r. zgłoszono 518 przypadków podejrzeń lub zachorowań na choroby zakaźne oraz dodatnich wyników badań laboratoryjnych w kierunku chorobotwórczych czynników biologicznych, z których 313 zarejestrowano jako przypadki potwierdzone, możliwe lub prawdopodobne. W 88 przypadkach pacjentów hospitalizowano. Statystyka ta nie obejmuje grypy i zachorowań grypopodobnych, których zgłoszono 13808 przypadków.

Spośród zarejestrowanych przypadków 164 to **ospa wietrzna**; większość, bo 124 to dzieci w wieku 3-14 lat, a więc przebywające na co dzień w skupiskach przedszkolnych i szkolnych, gdzie łatwo o zakażenie. Współczynnik w tym przypadku wyniósł 357,18, i był znacznie niższy niż średni wojewódzki - 475,98, i także krajowy – 450,77.

Zachorowania na **grypę i schorzenia grypopodobne** rejestruje się łącznie z powodu na zbliżony obraz kliniczny i nie stosowanie powszechnej diagnostyki. Zapadalność na gripę w 2018 r. była niższa niż w 2017r. (odpowiednio wsp. 29963,36 i 32970,98), tym samym współczynnik chorych dzieci do lat 14 również był niższy (odpowiednio 18247,53 i 21528,57). Zarejestrowano tylko 1 potwierdzony badaniem laboratoryjnym przypadek grypy u osoby dorosłej, co nie odzwierciedla sytuacji faktycznej grypy na terenie powiatu. W 2018r. placówka uczestnicząca w programie nadzoru nad gripą SENTINEL Przychodnia SP ZOZ w Mogilnie, pomimo przypomnień, nie przekazała do badań wirusologicznych ani jednej próby, co można uznać za ignorowanie czułości nadzoru lekarskiego.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie **chorób objętych programem szczepień** ochronnych na terenie powiatu mogileńskiego jest dobra, gdyż w 2018 r. zarejestrowano tylko 2 zachorowania na krztusiec, oraz 3 zachorowania na świnkę. Nie zanotowano natomiast zachorowań na odrę, różyczkę, poliomyelitis, tężec i choroby wywołane przez bakterię *Haemophilus influenzae* typ b.

Zarejestrowano 7 przypadków **zatruc pokarmowych bakteryjnych salmonellozowych** (15,25) nie powiązanych epidemiologicznie oraz 7 zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile* (15,25), które były związane z długotrwałą antybiotykoterapią i pobytem w szpitalu. To sytuacja niewzbudzająca niepokoju, ponieważ odpowiednie współczynniki wojewódzkie to 23,41 i 35,39.

Lepsza niż w 2017r. była sytuacja co do **wirusowych zakażeń jelitowych**, których zarejestrowano 48, w tym większość wywołanych było przez rotawirusy (1.przyp.- 39/ wsp. -84,94), a następnie norowirusy (1.przyp.5/ wsp.- 10,89) oraz adenowirusy (1. przyp.-4). Odpowiednie współczynniki wojewódzkie to dla rotawirusów- 112,50 i norowirusów - 21,35, zatem także w tych przypadkach sytuacja w powiecie mogileńskim była korzystna. Spośród wszystkich 48 zakażeń 24 wystąpiły u dzieci do lat 2. Korzystną sytuację w przypadku rotawirusów zawdzięczamy także dość licznie wykonywanym szczepieniom zalecanym u małych dzieci, których tylko w 2018 r. zaszczepiono 100,

Skuteczny nadzór nad nosicielami wirusów zapalenia wątroby, zapewnienie bezpieczeństwa świadczeń zdrowotnych, w szczególności przebiegających z naruszeniem ciągłości powłok skóry (kosmetyczne i tatuażu) sprawiają, że mamy korzystną sytuację w zakresie wszczepiennych postaci żółtaczek: **WZW B i WZW C**. W 2018 r. zarejestrowano tylko pojedyncze przypadki WZW (typ B przewlekłe – 1, typ C -5). Podobnie było w 2017 r. (typ B – 3, typ C - 2). Z tego powodu sytuacja w tym zakresie jest korzystniejsza niż średnio na terenie województwa, gdzie współczynnik wojewódzki dla WZW B przewlekłe wynosi 10,63 a dla WZW C – 12,07.

Od 2012 r. czynny nadzór nad gruźlicą sprawują w naszym województwie inspektorzy sanitarni, spowodowało to większą wykrywalność wśród osób z otoczenia chorych. W 2018r. na **gruźlicę** zachorowało 6 osób. Były to osoby w wieku 28 i 57 lat (kobiety) oraz 25, 30, 38, 68 lat (mężczyźni). Bardzo ważną rolę w zapobieganiu szerzenia się gruźlicy odgrywa odpowiednio wczesne zdiagnozowanie choroby i natychmiastowe leczenie chorego oraz nadzór nad osobami z otoczenia chorego. Niestety, osoby z kontaktu z gruźlicą z oporem poddają się diagnostyce, a tym samym są potencjalnym zagrożeniem dla innych. Wobec osób uchylających się przed diagnostyką prowadzone jest postępowanie egzekucyjne, a także prowadzono współpracę z GOPS w Mogilnie. Pomocne jest także wsparcie Policji, gdyż zachorowania dotyczą najczęściej środowisk trudnych.

Zgłoszono 59 przypadków **pokaśań przez zwierzęta**, w wyniku, których 7 osób z braku możliwości obserwowania zwierzęcia, skierowano na szczepienia przeciwko wścieklicznie.

W 2018 r. do PSSE nie wpłynęło żadne zgłoszenie przypadku **chorób szczególnie niebezpiecznych**, zawleczonych z innych krajów ani zdarzeń stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Od wielu lat na terenie powiatu mogileńskiego nie wystąpiły zachorowania na **WZW A** (żółtaczkę pokarmową), z tego powodu mieszkańcy powiatu nie korzystają ze szczepień zalecanych. Zagrożenie więc epidemią wyrównawczą jest duże, ponieważ brak jest odporności wśród mieszkańców w szczególności małych dzieci, młodzieży i młodych osób dorosłych, którzy nigdy kontaktu z wirusem nie mieli i nie wytworzyli w związku z tym odporności, a choroba była w 2018 r. obecna na terenie naszego województwa. Łącznie wystąpiło 103 zachorowania w naszym województwie.

SYTUACJA W ZAKRESIE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Obowiązkowe szczepienia ochronne w powiecie mogileńskim w 2018r. były na zadawalającym poziomie. Szczepieniom tym podlegało 8665 dzieci i młodzieży oraz 19-latków.

Szczepienia u noworodków i dzieci do 2 r.ż. były realizowane na poziomie od 88,08 do 98,78%. Jedynie w przypadku odry, świnki i różyczki niżej – 84,62%. Podobnie szczepienia tzw. rocznikowe wykonano u 6,10,14 i 19-latków na poziomie od 78,92 do 93,53%.

W 2018r. szczepieniom przeciw tężcowi ze wskazań indywidualnych z powodu ekspozycji na zakażenie wykonano u 428 osób (2017r. - 399 osób).

W ciągu roku zgłoszono na terenie działania PSSE Mogilno 3 przypadki łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych, które nie wymagały hospitalizacji u dzieci (dwóch 1-rocznych i jednego w 2 m.ż).

Ta względnie korzystna sytuacja ulega jednak zagrożeniu, co wynika z coraz częstszych odmów szczepienia dzieci przez rodziców. Na dzień 31.12.2018r. na liście uchylających się od szczepień było 39 rodziców, którzy nie poddali szczepieniem obowiązkowym 31 dzieci. W 2017r. liczba ta była mniejsza i wynosiła 23 rodziców i 16-tu dzieci. W 2018r. wysłano 40 wezwań do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej. Wystawiono również 16 tytułów wykonawczych i skierowano 16 wniosków do wojewody o wszczęcie egzekucji administracyjnej. W wyniku podejmowanych działań nadzorczych i egzekucyjnych zaszczepiono 11 dzieci, których rodzice wcześniej uchylali się od obowiązku ich zaszczepienia.

W zakresie **szczepień zalecanych** sytuacja w naszym powiecie przedstawia się następująco:

- *p/ospie wietrznej* zaszczepiono 18 dzieci,
- *p/Streptococcus pneumoniae* zaszczepiono 236 dzieci i 4 osoby dorosłe,
- *p/Neisseria meningitidis* zaszczepiono 79 dzieci, 1 osobę dorosłą,
- *p/ko biegunce rotawirusowej* zaszczepiono 100 dzieci,
- *p/ko kleszczowemu zapaleniu mózgu* zaszczepiono 24 dzieci, 17 osób dorosłych
- *p/ko grypie* zaszczepiono 783 osoby, w tym 129 dzieci do lat 14,
- *p/ko brodawczakowi* zaszczepiono 1 osobę przed 14 r.ż.
- *p/ko odrze, śwince i różyczce* zaszczepiono 10 osób .

Niestety jak statystyka wskazuje, odstąpiono od realizacji samorządowych programów zdrowotnych szczepień przeciwko brodawczakowi ludzkiemu. Wobec aktualnie

pogarszającej się dostępności do specjalistycznej opieki medycznej i fatalnej sytuacji Polek jeśli chodzi o zapadalność i przeżywalność chorych na raka szyjki macicy, należałoby rozważyć wariant kontynuacji tych szczepień lub co najmniej częściowej dopłaty przez samorządy.

Podsumowanie nadzoru przeciwepidemicznego

- Sytuacja zdrowotna mieszkańców powiatu mogileńskiego w zakresie chorób zakaźnych w 2018r. była stabilna.
- Populacja osób podlegających obowiązkowym szczepieniom została uodporniona w większości zgodnie z kalendarzem szczepień. Liczba uchylających się od tego obowiązku wykazuje tendencję wzrostową.
- Pomimo kampanii edukacyjnych liczba osób korzystających ze szczepień zalecanych utrzymuje się na niskim poziomie.
- Nie wystąpiły w 2018r. na terenie powiatu mogileńskiego przypadki chorób tropikalnych i innych zawleczonych z krajów ich endemicznego występowania.

V. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Jednym z głównych celów działalności Państwowej Inspekcji jest promowanie zdrowego stylu życia poprzez realizowanie programów i zadań w zakresie kształtowania postaw i zachowań zdrowotnych dotyczących prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oparciu o potrzeby zdrowotne wybranych grup ludności. Realizacja zadań polegała na inicjowaniu, organizowaniu, prowadzeniu, koordynowaniu i nadzorowaniu działalności oświatowo – zdrowotnej prowadzonej przy współudziale przedszkoli, szkół, placówek służby zdrowia, instytucji i organizacji społecznych i wynikała z

- ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- założeń Narodowego Programu Zdrowia,
- wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia
- oraz sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu mogileńskiego.

W 2018 roku przeprowadzono:

interwencje programowe ogólnopolskie:

- Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę”,
- Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, w tym:
  - program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”
  - programy szkolnej edukacji antytytoniowej „Nie pal przy mnie, proszę”,
  - programy szkolnej edukacji antytytoniowej „Bieg po zdrowie”
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.
- Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych, w tym: program profilaktyczny „ARS, czyli jak dbać o miłość”,
- Zapobieganie zakażeniom HCV – utrzymanie efektów Projektu KIK/35

interwencje programowe wojewódzkie:

- „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami”.

interwencje nieprogramowe ogólnopolskie:

- „Światowy Dzień Bez Tytoniu” ,
- „Rzuć Palenie Razem z Nami”,
- ”Światowy Dzień Zdrowia”.

interwencje nieprogramowe wojewódzkie:

- „Bezpieczne wakacje”,
- „Stop dopalacze”,
- ”Profilaktyka chorób pasożytniczych– owsica, wszawica, świerzb”.

inne interwencje i działania , a w tym:

- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”
- „Lekki tornister”
- Akcja zimowa ‘Bezpieczne ferie’
- „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- Konkurs selektywnej zbiórki odpadów „Świat sam sobie nie poradzi- segregujmy więc odpady”,
- Prelekcja w Klubie Seniora w Mogilnie
- Akcja edukacyjna dotycząca grzyboznawstwa i profilaktyki zatruc grzybami
- Dystrybucja materiałów edukacyjnych z zakresu Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych oraz inicjatywy wsparcia dla kobiet w ciąży „Za życiem”

Na uwagę zasługują działania, które na stałe przyjęły się w środowisku lokalnym. Do takich należy zaliczyć, kończące zawsze w I półroczu swoją kolejną edycję konkursu opartego o selektywną zbiórkę odpadów pt. "ŚWIAT SAM SOBIE NIE PORADZI - SEGREGUJMY WIĘC ODPADY" - XIII edycja oraz VI edycję konkursu plastycznego „wakacyjne pułapki”

Właściwa realizacja interwencji była możliwa przy współpracy, głównie placówek oświatowych, a w szczególności koordynatorów szkolnych a także przy współpracy wielu środowisk, policji, straży miejskich i instytucji samorządowych.

WNIOSKI

1. *Sytuacja zdrowotna mieszkańców powiatu mogileńskiego w 2017r w zakresie chorób zakaźnych była stabilna.*
2. *Wzrasta liczba osób odmawiających zaszczepienia swoich dzieci; sytuacja ta wymaga podjęcia skoordynowanych działań instytucji zdrowia i społecznych oraz samorządów w celu zahamowania tego groźnego zjawiska.*
3. *W 2018 r. nie wystąpiły zagrożenia sanitarne, mogące istotnie wpłynąć na bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców powiatu oraz osób przebywających na tym terenie, korzystających z urządzeń i obiektów użyteczności publicznej, jednakże dla poprawy bezpieczeństwa użytkowników w wielu przypadkach koniecznym było wydanie decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości .*
4. *Stwierdzone odstępstwa jakości wody od wymagań sanitarnych określonych w przepisach nie wpłynęły na zdrowie konsumentów gdyż producenci wody podejmowali natychmiastowo działania naprawcze, a mieszkańcy w strefach zaopatrzenia byli na bieżąco komunikowani o nieprawidłowościach i sposobach postępowania , natomiast w przypadkach orzekania o nieprzydatności wody do spożycia, konsumenci otrzymywali wodę ze źródeł zastępczych..*
5. *Skuteczny nadzór nad zakładami produkcji i obrotu żywnością, przedmiotami użytku i kosmetykami oraz innymi wyrobami oraz wdrożone systemy szybkiego reagowania zwiększają poziom bezpieczeństwa konsumentów i skutecznie usuwają wadliwe produkty z obrotu.*
6. *Warunki sanitarne i higieniczne procesów nauczania i wychowania w placówkach oświatowo-wychowawczych objętych nadzorem PPIS w Mogilnie ulegają systematycznej poprawie lecz nadal nie wszystkie placówki dysponują gabinetem profilaktycznej opieki zdrowotnej, co pozwala lepiej wspierać działania w zakresie wychowania i edukacji zdrowotnej dzieci i młodzieży.*
7. *Systematyczny nadzór nad zakładami pracy i wzrost świadomości pracodawców co do zagrożeń środowiska pracy skutkują na przestrzeni ostatnich lat zmniejszeniem częstotliwości występowania chorób zawodowych.*

